

Aan de leden van de Vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum

27 november 2017

Contactpersoon

Jan Visscher

Ons kenmerk

Bijlage(n)

Telefoon

06-13203391

Uw kenmerk

Onderwerp

Wetgevingsoverleg Jeugd 4 december 2017

Geachte Leden van de Vaste commissie,

Op 4 december bespreekt u het onderdeel Jeugd en aanverwante zaken van de begrotingen VWS en J&V 2018. De Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ: Jeugdzorg Nederland, GGZ Nederland, VGN en VOBC) geven u graag input voor dit belangrijke debat.

Gemeentelijke financiële tekorten

Recent maakte de VNG bekend dat ongeveer honderd van de 388 gemeenten in Nederland kampen met financiële problemen en dat op het gebied van de jeugdhulp de tekorten het grootst zijn en nog verder oplopen. Dit is niet verwonderlijk - en was ook door velen voorspeld - omdat het Rijk de decentralisatie van de jeugdhulp naar gemeenten vanaf 2015 gepaard liet gaan met forse bezuinigingen (€ 450 miljoen in 3 jaar) en aanpassingen in het verdeelmodel. Wij steunen de gemeenten in hun pleidooi om tot een oplossing te komen voor de financiële tekorten.

Ontoereikende tarieven

Dat gemeenten onder druk hiervan geneigd zijn in de inkoop van jeugdhulp te lage tarieven te bieden is misschien wel te begrijpen, maar niettemin onaanvaardbaar. Uit een analyse van de aanbestedingsdocumenten van 44 jeugdhulpregio's concludeert GGZ Nederland dat in 26 regio's onder de kostprijs wordt aanbesteed. Kwaliteit, capaciteit én continuïteit van de specialistische jeugdhulp komen in gevaar in regio's waar het voor jeugdhulpaanbieders door te lage tarieven onmogelijk wordt om een contract aan te gaan. Aanbieders willen én moeten jeugdhulp van goede kwaliteit leveren, volgens de geldende professionele standaarden en met de daarbij behorende activiteiten gericht op professionalisering: daarbij hoort een fair tarief!

Aanbestedingscircus

Jeugdhulpaanbieders zijn ongelukkig met het 'aanbestedingscircus'. De scheve verhouding tussen de gemeente die haar voorwaarden kenbaar maakt en de jeugdhulpaanbieder die zich daar maar naar heeft te schikken is zeer onwenselijk. Een constructieve dialoog tussen partijen over de voorwaarden, samenwerking en vernieuwing in de jeugdhulp is veelal niet mogelijk. Jeugdhulpaanbieders worden geconfronteerd met onredelijke eisen, zo blijkt ook uit een recente rechtszaak.¹ Extra gecompliceerd wordt het voor jeugdhulpaanbieders als jeugdhulpregio's uiteen dreigen te vallen, wat op een aantal plaatsen speelt.

Wij sluiten ons aan bij de VNG die in haar brief aan u stelt, dat aanbestedingen zich slecht verhouden tot de behoefte een intensieve en langjarige relatie op te bouwen. Wij hebben steeds gepleit voor meerjarige contracten en onderschrijven dan ook van harte het recente advies van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS)² aan zorginkopers en aanbieders om vanuit een meerjarig partnerschap in te zetten op goede, passende en betaalbare zorg, innovatie en preventie.

Al met al zijn de hiervoor geschetste ontwikkelingen allerminst bevorderlijk voor de ook door ons gewenste transformatie. Een stap in de goede richting zijn de recente publicaties van de *Handreiking Aanbesteden Wmo 2015 en Jeugdwet* en het rapport '*Optimale beschikbaarheid van Jeugdbescherming en –reclassering*' van de Rebel Groep. In het Regeerakkoord toont het kabinet zich voorzichtig bereid om in te zetten op aanpassing van de EU-regelgeving als dat nodig is om knelpunten bij aanbestedingen in het sociale domein op te lossen. Wat ons betreft moet het kabinet hiermee voortvarend aan de slag, omdat wij denken dat afschaffing van de aanbestedingsplicht in het sociaal domein zal bijdragen aan vergroting van de efficiëntie en doelmatigheid van het inkoopproces jeugdhulp.

Marktmeester

Het is zonde dat er in het huidige 'aanbestedingscircus' veel tijd en geld wordt besteed aan rechtszaken en adviesbureaus. Om dit in de toekomst te voorkomen pleiten wij voor de instelling van een onafhankelijke 'marktmeester'. Taak van die 'marktmeester' zou moeten zijn te adviseren bij conflicten over tarieven en aanbestedingen. Ook zou de marktmeester de bevoegdheid moeten krijgen om zo nodig in te grijpen als de naleving van de verplichtingen uit de Jeugdwet door gemeenten in gevaar komt.

Transformatie Jeugd

De transformatie van de jeugdhulp begint in een aantal regio's van de grond te komen maar is nog lang niet voltooid. De komende jaren zal er dan ook nog behoefte blijven aan specifieke faciliteiten om deze transformatie tot een succes te maken. Daarom pleiten wij ervoor dat er een *Transformatiefonds* beschikbaar komt om kennisontwikkeling en innovaties te stimuleren en te verspreiden.

Daarnaast blijft de mogelijkheid van tijdelijke liquiditeitssteun noodzakelijk, ook na 1 april 2018 (de datum waarop de Transitie Autoriteit Jeugd (TAJ) in haar huidige vorm ophoudt te bestaan).

¹ Een recent voorbeeld is de regio Hart van Brabant die de aanbestedingsprocedure voor 2018 opnieuw moet starten, omdat ten onrechte werd verwacht dat hoogspecialistische jeugdhulp voor ca. 15 procent onder de kostprijs wordt uitgevoerd.

² *Zorgrelatie centraal*; Partnerschap leidend voor zorginkoop. Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS): 02 oktober 2017.

De periode van 1 januari 2015 tot nu is te kort en het schaalverschil tussen gemeenten en aanbieders te groot om de mogelijkheid van tijdelijke liquiditeitssteun nu al te kunnen beëindigen. Dit is des te belangrijker vanwege de overgang van de jeugd-ggz van DBC-bekostiging naar bekostiging via drie integrale uitvoeringsvarianten per 1 januari 2018.

Voormalig staatssecretaris Van Rijn verwees voor besluitvorming over transformatiefonds en opvolging TAJ steeds naar het nieuwe kabinet: we gaan ervan uit dat de minister hierover nu snel een besluit neemt.

Administratieve lastendruk en standaardisatie

Ondanks alle inzet van partijen in ISD-verband is de administratieve lastendruk nog onvoldoende afgenomen, waardoor nog te veel middelen worden besteed aan administratie in plaats van aan hulp aan jeugdigen en gezinnen. Er zijn zelfs geluiden van hulpverleners die aangeven dat de bureaucratie sinds de invoering van de Jeugdwet met 25% tot 35% is gestegen. Wij zijn blij dat in het Regeerakkoord is opgenomen dat *i-Wmo* en *i-Jeugd* de standaard worden om de administratieve lasten te verminderen. Wij gaan ervan uit dat de minister alles in het werk stelt om de uniformiteit te bevorderen en zo snel mogelijk de *wijziging van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 in verband met het verminderen van de uitvoeringslasten* van kracht laat worden.

Samengevat vragen wij u de minister ertoe te bewegen:

- *Een eind te maken aan het keurslijf van de aanbestedingen;*
- *Meer geld voor de jeugdhulp beschikbaar te stellen om faire tarieven mogelijk te maken en de kwaliteit en beschikbaarheid van de jeugdhulp te garanderen;*
- *Een onafhankelijke 'marktmeester' in te stellen, die kan adviseren en zo nodig ingrijpen bij dreigende problemen in de naleving van de verplichtingen uit de jeugdwet.*
- *Steun (ook financieel) en stimuleringsmaatregelen te bieden om de transformatie van de jeugdhulp, daadwerkelijk tot een succes te maken;*
- *De administratieve lastendruk substantieel te verminderen.*

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid deze brief toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
namens de Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ)

Frank Bluiminck
directeur Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN)
voorzitter directeurenoverleg Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd:
Jeugdzorg Nederland, GGZ Nederland, VGN en VOBC